

Evaluatie Basis op Orde

Ahmed Hamdi

Suzan de Winter-Koçak

Evaluatie basis op orde

Ahmed Hamdi
Suzan de Winter-Koçak

Utrecht, december 2017

Inhoud

	Samenvatting	3
	Aanbevelingen	4
1	Inleiding	5
1.1	Het project Basis op Orde	5
2	Onderzoeksopzet	7
2.1	Vraagstelling	7
2.2	Aanpak op hoofdlijn	7
2.3	Selectie respondenten enquêtes	8
3	Uitkomsten	10
3.1	Theatervoorstellingen en buurtverbinding	10
3.2	Voorlichtingsbijeenkomsten	10
3.3	Stadsgidsen	12
3.4	Maatjes/netwerkversterkers	12
3.5	Enquête deelnemers netwerkversterking	13
3.6	Enquête netwerkversterkers en projectmedewerkers	18
4	Conclusies	24
4.1	Het bereik van de aanpak	24
4.2	Uitvoering van de aanpak	24
4.3	In welke mate weten de deelnemers “hoe het werkt” in Rotterdam	25
4.4	Eindconclusie en aandachtspunten voor verbetering	26

Samenvatting

Het project Basis op Orde is erop gericht om nieuwkomers in zes maanden te ondersteunen en ze wegwijs te maken in hun nieuwe woonplaats, Rotterdam. Vanuit het project krijgen nieuwkomers ondersteuning in de vorm van voorlichtingsbijeenkomsten, vrijwilligers die als stadsgids fungeren voor specifieke vragen en maatjes voor langdurigere ondersteuning. De nieuwkomers worden onder andere geholpen met vragen over waar zij in Rotterdam terecht kunnen voor een bepaalde dienst of bij het contact leggen met buurtbewoners. De focus ligt op het bevorderen en stimuleren van de integratie en participatie. Sinds begin 2016 wordt Basis op Orde uitgevoerd door Buurtwerk, VluchtelingenWerk Zuidwest-Nederland en Stichting Attanmia. Na ruim een jaar operationeel te zijn, is het tijd voor een evaluatie. Ook ten behoeve van de opdrachtgever van Basis op Orde: de gemeente Rotterdam.

Binnen de evaluatie is gekeken in hoeverre het project een bijdrage levert aan de integratie van nieuwkomers, of de aanpak aansluit bij de behoefte van de deelnemers en wat het resultaat van de aanpak tot nu toe is. De evaluatie bestaat uit een analyse van de monitoringsgegevens van Basis op Orde, een telefonische enquête en een groepsgesprek met deelnemers, en een online enquête en een groepsgesprek met vrijwilligers en projectmedewerkers.

Met de voorlichtingsbijeenkomsten worden de beoogde groepen nieuwkomers bereikt, waarbij ook vragen van individuele deelnemers worden beantwoord. Deelnemers aan de bijeenkomsten geven aan deze goed te waarderen. Met netwerkversterking lijken de beoogde aantallen matches tussen nieuwkomers en maatjes (reeds gevestigde Rotterdamers) te worden gemaakt. Niet in alle gevallen lijkt er echter sprake te zijn van een duurzame match. In een deel van de gevallen lijkt er geen of slechts in beperkte mate sprake te zijn van contact tussen de maatjes en de deelnemers. Op basis van de evaluatie concluderen we dat Basis op Orde bijdraagt aan de integratie van de deelnemers, maar dat dat niet betekent dat alle deelnemers op alle aspecten (taal, netwerkvorming, de weg

leren kennen in de stad) grote vooruitgang boeken. Er is eerder sprake van dat deelnemers op een of enkele aspecten vooruitgang boeken.

Als eerste stap voor deelnemers om de stad beter te leren kennen, hun netwerk wat uit te breiden en hun weg beter te vinden, lijken de zes maanden van Basis op Orde voldoende. Binnen deze periode draagt het project bij aan de integratie van de deelnemers, zonder dat op alle verschillende aspecten (taal, netwerkvorming, de weg leren kennen in de stad) grote vooruitgang wordt geboekt. Om op al deze aspecten wel duidelijke vooruitgang te boeken is zes maanden niet toereikend. Zeker omdat het een relatief lichte interventie betreft en de doelgroep juist bestaat uit minder zelfredzame statushouders die behoefte hebben aan ondersteuning.

Deelnemers geven aan dat zij de meerwaarde zien van een maatje die hen wegwijs kan maken in de stad. Een grote meerderheid beveelt andere nieuwkomers dan ook aan om ook een maatje te vragen. Daarnaast stellen zij wel dat er binnen de aanpak een aantal verbeterpunten te noemen zijn. Waaronder het gebrek aan meer informatie voorafgaand aan het project, meer contact tussen nieuwkomers en maatjes, maar ook meer fysiek rondgeleid worden door de stad.

In de praktijk is een van de grootste uitdagingen bij de uitvoering van Basis op Orde de communicatie met de nieuwkomers. De Nederlandse taalvaardigheid van de doelgroep is veelal beperkt wat soepele communicatie moeilijk maakt. Ook het verkrijgen van zicht op de behoefte en het niveau van de deelnemers wordt hierdoor bemoeilijkt en kost in de praktijk meer tijd. Na verloop van tijd krijgen de maatjes hier wel meer zicht op.

Vrijwilligers en projectmedewerkers zien vooral graag verbetering van de integratiekaart. De integratiekaart is een hulpmiddel dat helpt om richting te geven aan de ondersteuning bij het integratieproces. Maatjes hebben moeite met de werkwijze van de integratiekaart waarbij zij de deelnemers met cijfers moeten beoordelen. Er wordt door

de vrijwilligers en projectmedewerkers aangegeven dat dit niet goed werkbaar is. In de praktijk wordt het instrument dan ook maar beperkt gebruikt. Er lijkt meer draagvlak te zijn voor kwalitatieve methoden om de behoefte van een deelnemer goed in beeld te krijgen, waarbij geen rapportcijfers worden gegeven maar meer aandacht is voor de behoeften van de deelnemers.

Een meerderheid van de deelnemers is van mening dat hun maatje niet heeft bijgedragen aan alle verschillende aspecten van hun integratie: taalontwikkeling, zelfstandigheid, kennis van de Nederlandse omgangsvormen, vergroting van hun netwerk of hun deelname aan andere integratie-, en participatie en buurtactiviteiten. De behoeften en verwachtingen van de deelnemers lijken echter af te wijken van de specifieke doelen van Basis op Orde, maar wel te passen binnen de algemene doelstelling van het bijdragen aan hun integratie. De doelstellingen van de deelnemers zelf zijn vaak beperkt tot een specifiek domein, bijvoorbeeld het leren van de taal of het beter leren kennen van de weg in de stad of naar de verschillende instituties. De nieuwkomers zijn dan ook positiever over het behalen van hun (meer bescheiden) persoonlijke doelstellingen dan over het behalen van de brede doelstellingen van Basis op Orde waarbij de nadruk meer ligt op alle aspecten van de integratie.

Aanbevelingen

Een belangrijke aanbeveling is beter aan sluiten bij de behoeften van de nieuwkomers door meer maatwerk te leveren. De specifieke doelstelling(en) van de deelnemer moeten ook expliciet worden benoemd en vastgelegd worden door het maatje. Tussentijds en aan het eind van het traject kunnen deelnemer en maatje samen beoordelen in hoeverre resultaat is geboekt en/of de doelstellingen en/of de activiteiten tussentijds moeten worden aangepast.

Andere aandachtspunten zijn:

1. Bij de voorlichtingsbijeenkomsten goed kijken naar overlap en aanvulling op de workshops participatieverklaring die de deelnemers al volgen.
2. Verbetering communicatie met de deelnemers en meer aandacht voor beperkte Nederlandse taalvaardigheid.
3. Bij netwerkversterking: sneller matchen van een deelnemer met een maatje.
4. Verminderen van bureaucratie en strakkere coördinatie en afstemming.
5. Zorg voor meer duidelijkheid over de verwachtingen vanuit het project richting de deelnemers en zorg ook dat de verwachtingen van de deelnemers duidelijk zijn, met name voor de maatjes.

Colofon

Opdrachtgever	Stichting SWK groep
Auteurs	Drs. A. Hamdi S. de Winter-Koçak, MSc.
Omslag	Ontwerppartners, Breda
Uitgave	Verwey-Jonker Instituut Kromme Nieuwegracht 6 3512 HG Utrecht T (030) 230 07 99 E secr@verwey-jonker.nl I www.verwey-jonker.nl

De publicatie kan gedownload worden via onze website:
<http://www.verwey-jonker.nl>.

ISBN 978-90-5830-861-0

© Verwey-Jonker Instituut, Utrecht 2017.

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij het Verwey-Jonker Instituut.

Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.

The copyright of this publication rests with the Verwey-Jonker Institute. Partial reproduction of the text is allowed, on condition that the source is mentioned.

Gemeente Rotterdam ondersteunt met het project Basis op orde de integratie van nieuwkomers in de stad. De nieuwkomers worden onder andere geïnformeerd over hun rechten en plichten, geschreven en ongeschreven regels, omgangsvormen en het belang van het leren van de Nederlandse taal. Ook worden mensen ondersteund in het vinden van de weg in de stad, het opbouwen van een netwerk en verbindingen leggen in de buurt.

Verwey-Jonker Instituut heeft het project geëvalueerd. Het doel van deze evaluatie is vooral het bieden van inzicht in de aanpak en het leren ten behoeve van verdere verbetering van de aanpak. De evaluatie gaat in op het bereik van het project, de uitvoering en de behaalde resultaten. Daarnaast blijkt dat Basis op Orde deelnemers een begin biedt om de stad beter te leren kennen, hun netwerk uit te breiden en hun weg beter te vinden. Daarmee draagt het project bij aan de integratie, zonder dat op alle verschillende aspecten (taal, netwerkvorming, de weg leren kennen in de stad) grote vooruitgang wordt geboekt. Uit ons onderzoek blijkt echter wel dat er verbeteringen mogelijk en wenselijk zijn in de aanpak. Een belangrijke aanbeveling is bijvoorbeeld om meer aan te sluiten bij de behoeften van de individuele nieuwkomers door maatwerk te leveren.